

Vyhodnocení

Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie pro rok 2009 – část A (Program EFEKT 2009)

Program EFEKT slouží Ministerstvu průmyslu a obchodu k ovlivnění úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie v ČR. Je zaměřen na osvětovou a informační činnost, investiční akce menšího rozsahu a na pilotní projekty. Je doplňkovým programem k energetickým programům podporovaným ze strukturálních fondů Evropské unie.

Oblasti podpory:

- **Výroba energie z obnovitelných a druhotných zdrojů energie** (dále jen OZE) - (Kogenerační jednotky na skládkový plyn a plyn z biologicky rozložitelných komunálních odpadů, Zařízení k využití tepelné nebo tlakové odpadní energie),
- **Úspora energie** (Úspory energie ve výrobních průmyslových procesech),
- **Energetický management** - (Příprava projektů financovaných z úspor energie - EPC),
- **Energetické poradenství** - (Energetická konzultační a informační střediska – EKIS, Internetová energetická poradenská centrála),
- **Propagace** - (Výstava, kurz, seminář, konference v oblasti energetiky, Publikace, příručky a informační materiály v oblasti úspor energie),
- **Mezinárodní spolupráce** - (Účast v mezinárodních projektech),
- **Specifické a pilotní projekty** - (Projekty v oblasti úspor energie a OZE, Projekty vzdělávání a studie, Projekty v oblasti propagace úspor energie).

V roce 2009 byly vyplaceny dotace z Programu EFEKT v celkové výši 29 milionů Kč, kterými bylo podpořeno 134 projektů v oblasti úspor energie s celkovými náklady 93 milionů Kč.

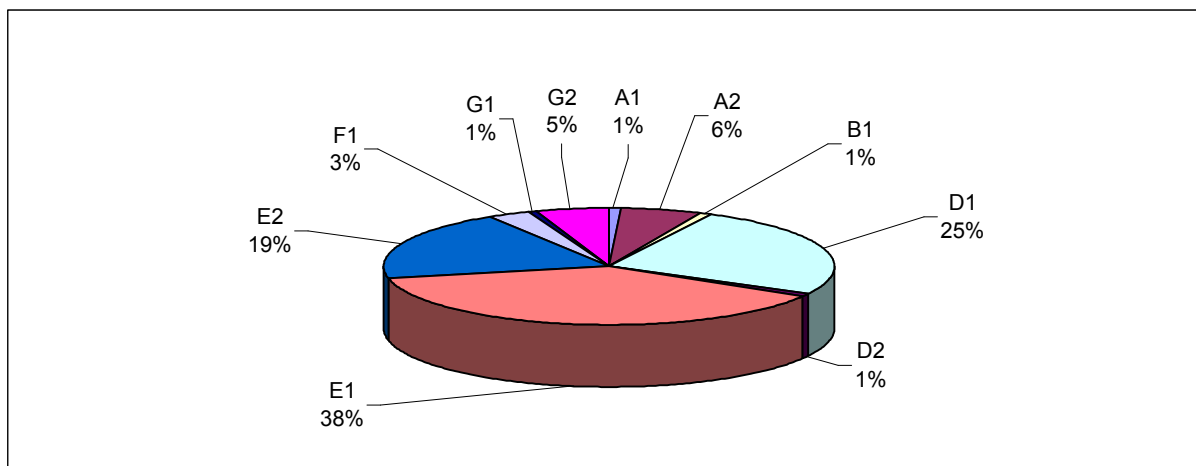
Oblast podpory	Podpořené projekty	Celkové náklady	Dotace
		(tis. Kč)	(tis Kč)
Výroba energie z OZE	9	52 464	9 900
Úspory energie	1	6 304	500
Energetický management	0	0	0
Energetické poradenství	35	5 653	5 653
Propagace	77	20 938	9 559
Mezinárodní spolupráce	4	3 242	500
Specifické a pilotní projekty	8	4 871	2 888
Celkem	134	93 472	29 000

Tab. č. 1 – Přehled podpořených projektů dle oblastí podpory včetně celkových nákladů

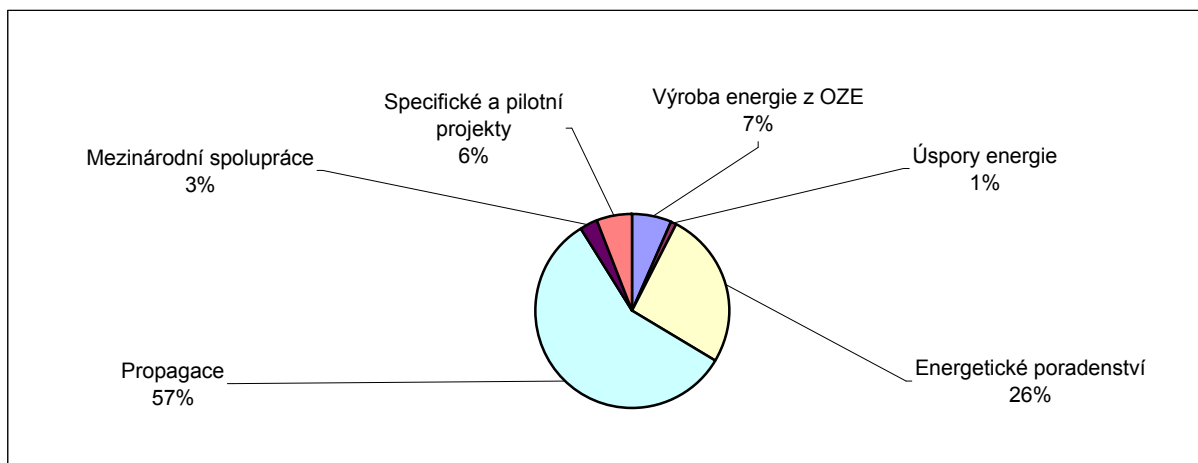
Seznam jednotlivých aktivit i oblastí podpory se v posledních letech krátí v důsledku menšího objemu finančních prostředků, které jsou alokovány na program EFEKT. Důraz je nyní kladen na akce s nepřímými úsporami energie, a to nejen v důsledku snižování financí v programu EFEKT, ale také vzhledem k programům ostatních subjektů, které se podpoře projektů s přímou úsporou energie věnují velkoryseji s podporou strukturálních fondů EU. Avšak také akce s přímými úsporami zůstávají nedílnou součástí programu, zejména ty, které nejsou podporovány z jiných zdrojů.

Oblast podpory	Aktivita	Podané žádosti	Podpořené projekty	
Výroba energie z OZE	A1	Kogenerační jednotky s pístovým motorem na skládkový plyn a plyn z biologicky rozložitelných komunálních odpadů	1	1
	A2	Zařízení k využití tepelné nebo tlakové odpadní energie	8	8
Úspory energie	B1	Úspory energie ve výrobních průmyslových procesech	1	1
Energetický management	C2	Příprava projektů financovaných z úspor energie (EPC)	2	0
Energetické poradenství	D1	Energetická konzultační a informační střediska (EKIS)	38	34
	D2	Internetová energetická poradenská centrála	3	1
Propagace	E1	Výstava, kurz, seminář, konference v oblasti energetiky	83	51
	E2	publikace, příručky a informační materiály v oblasti energetiky	66	26
Mezinárodní spolupráce	F1	Účast v mezinárodních projektech	6	4
Specifické a pilotní projekty	G1	Projekty v oblasti úspor energie	1	1
	G2	Projekty vzdělávání a studie	11	7
	G3	projekty v oblasti propagace úspor energie	0	0
CELKEM		220	134	

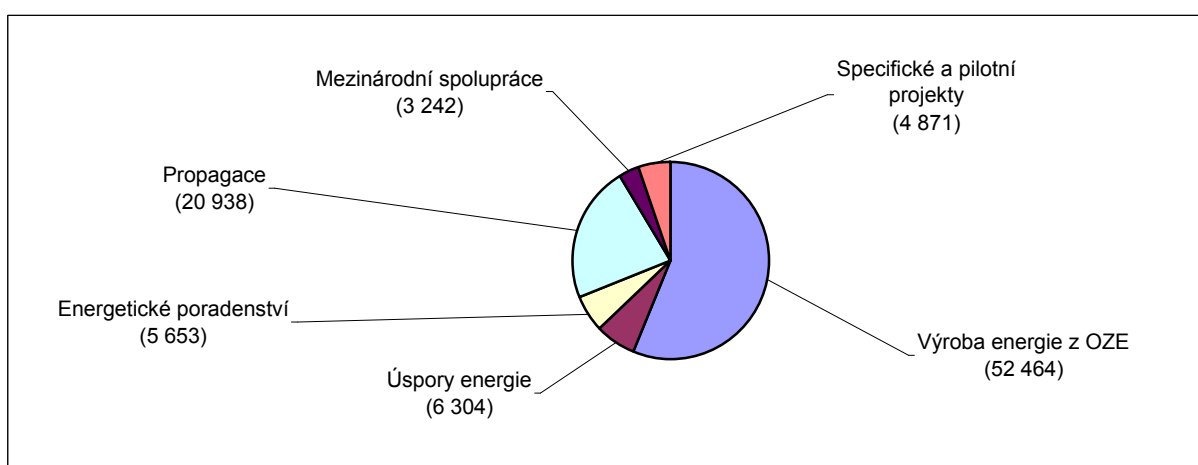
Tab. č. 2 – Přehled podpořených projektů dle jednotlivých aktivit

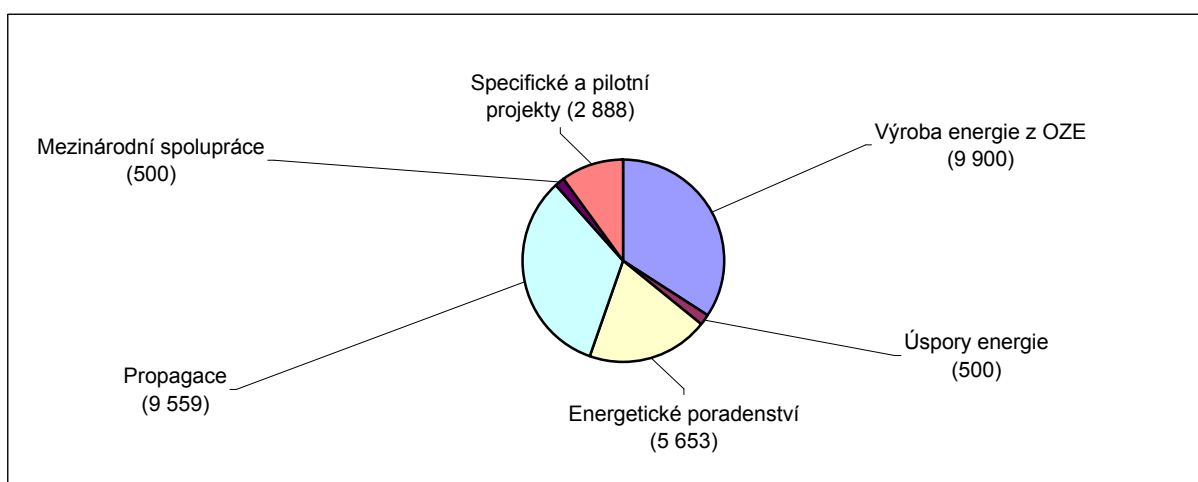
Graf č. 1 – Počty podpořených projektů dle jednotlivých aktivit (%)

Graf č. 2 – Počet podpořených projektů dle oblastí podpory (%)

Graf č. 3 – Celkové investiční náklady dle oblastí podpory (tis. Kč)

Graf č. 4 – Dotace na podpořené projekty dle oblastí podpory (tis. Kč)

Komentář ke grafům 1 - 4:

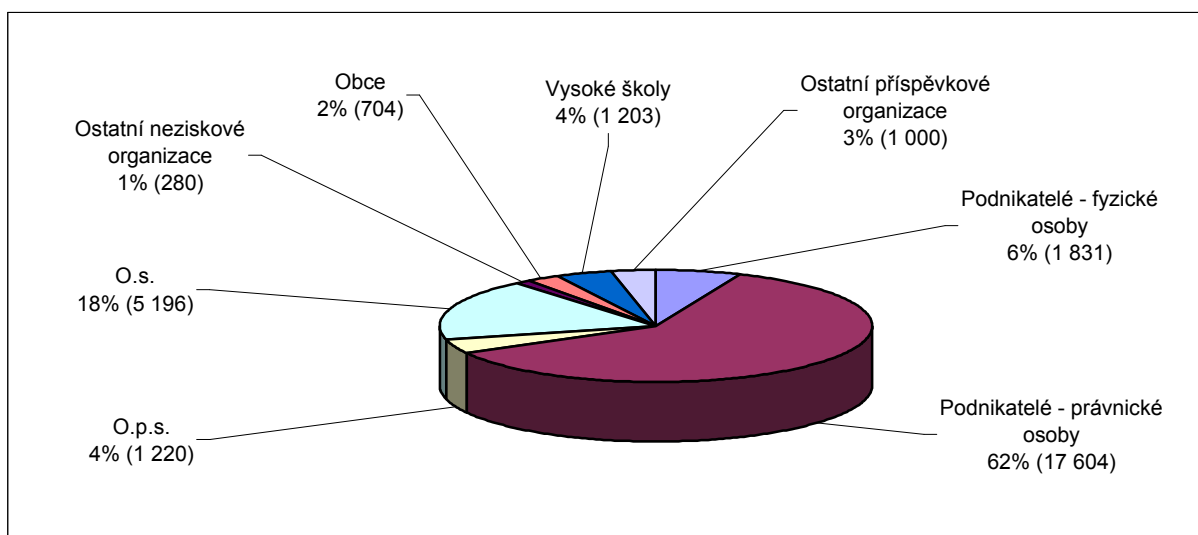
Nejvíce podpořených žádostí představují oblasti podpory Propagace a Energetické poradenství. Protože se jedná o akce, které ke své realizaci potřebují menší množství

finančních prostředků, je možné uspokojit více zájemců o dotace. Projekty finančně nejnáročnější jsou podpořeny v malém počtu (*Graf č. 1, 2*).

Přiznané dotace přinášejí největší celkové investice (vlastní finanční prostředky příjemců dotace) do akcí na úsporu energie v oblastech Úspora energie a Výroba energie z obnovitelných zdrojů energie (*Graf č. 3*).

Největší dotační částkou jsou podpořeny oblasti Výroba energie z OZE, což je oblast s přímou úsporou energie, které se tato zpráva věnuje v následující části. Další oblasti Programu EFEKT, které jsou výrazněji podporovány, jsou oblasti Propagace a Energetické poradenství (*Graf č. 4*). Tyto akce s nepřímou úsporou energie mají svůj smysl, i když nepřímé úspory energie nelze jednoduše vyčíslit. Pozitivní výsledky státní dotace v těchto oblastech by se měly postupně projevit v osvětě obyvatel ČR a v každodenních drobných úsporách energie v běžném životě všech občanů.

Příjemci dotace mohli být podnikatelé, zájmová sdružení, obce, kraje, školy, sociální a zdravotnická zařízení, energetičtí poradci, výzkumné organizace.

Graf č. 5 – Příjemci dotace podle typu (tis. Kč)

Největší část dotací z Programu EFEKT směřovala v roce 2009 mezi podnikatelské subjekty (68%), za zmínku stojí také část pro občanská sdružení (18%).

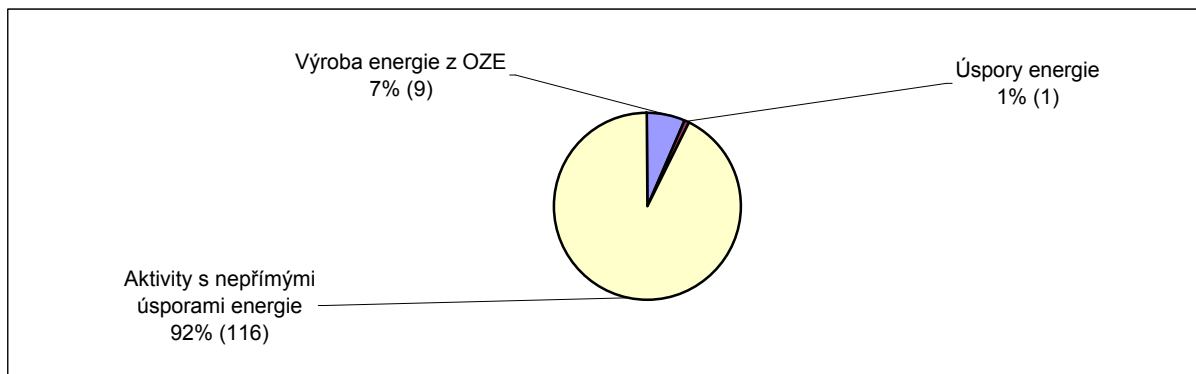
Podpořené projekty lze rozdělit na akce s přímými a nepřímými úsporami energie. Přínosy obou částí jsou samostatně vyhodnoceny v následujícím textu.

A) Vyhodnocení akcí s přímými úsporami energie

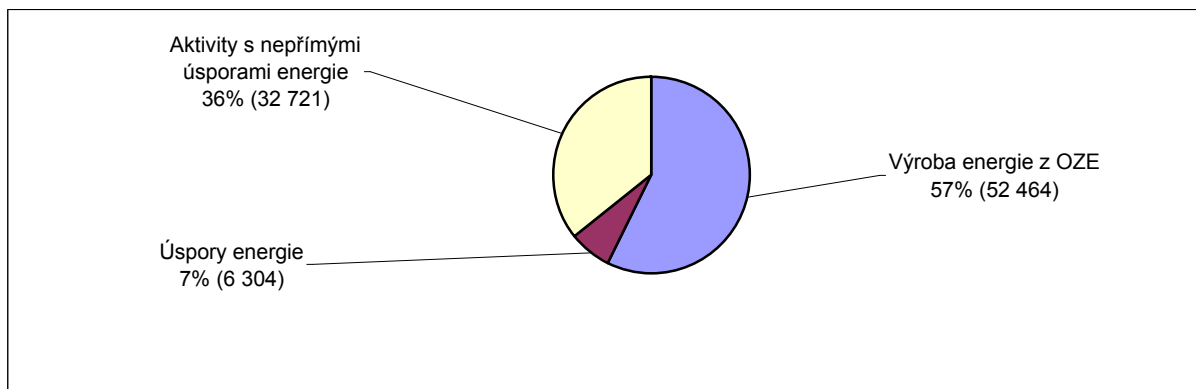
Dotace ve výši 10.400.000,- Kč byla poskytnuta na 10 akcí s celkovými investičními náklady 58.768.000,- Kč. Přímé úspory energie lze vyčíslit roční úsporou v GJ. Údaje jsou získány z dokumentace k podaným žádostem. Podrobné výstupy z vyhodnocení jsou uvedeny v *tabulce č. 3*.

Podporovaná aktivita	Počet podpořených projektů	Celk. náklady u podpořených projektů	Přiznaná dotace	Úspora energie
		(tis. Kč)	(tis. Kč)	(GJ/rok)
Výroba energie z OZE	9	52 464	9 900	54 227
Úspory energie	1	6 304	500	3 510
Celkem	10	58 768	10 400	57 737

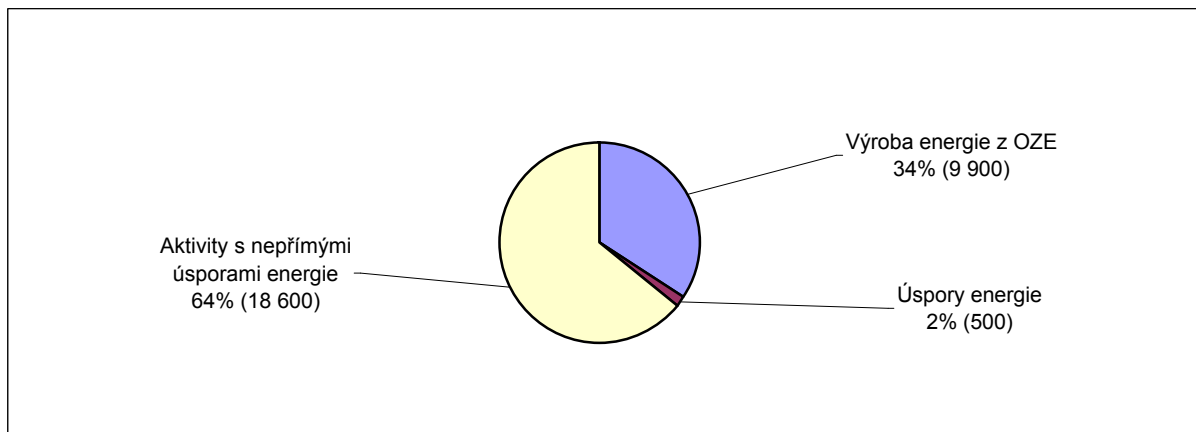
Tab. č. 3 - Vyhodnocení projektů s přímými úsporami energie

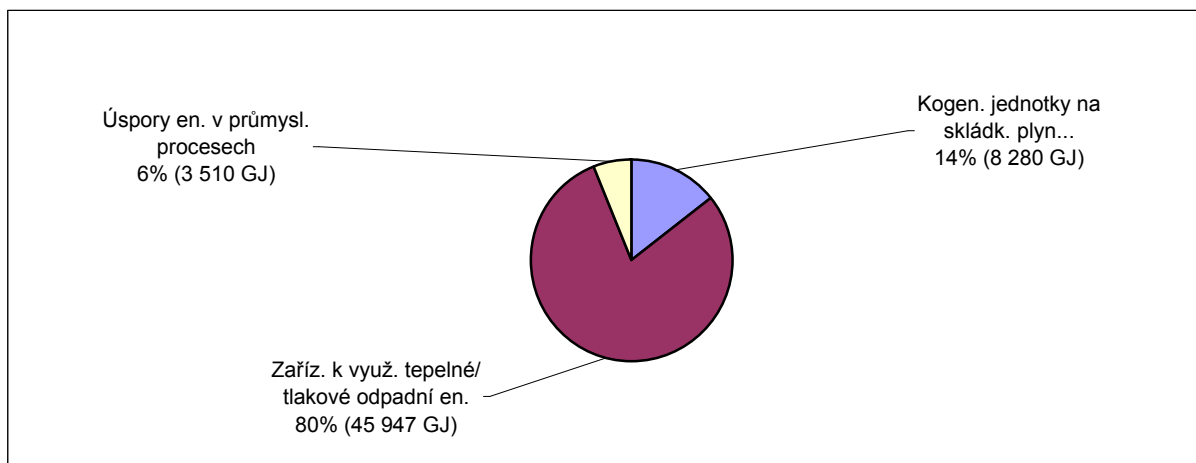
Graf č. 6 – Počet podpořených projektů s přímými a nepřímými úsporami energie (%)

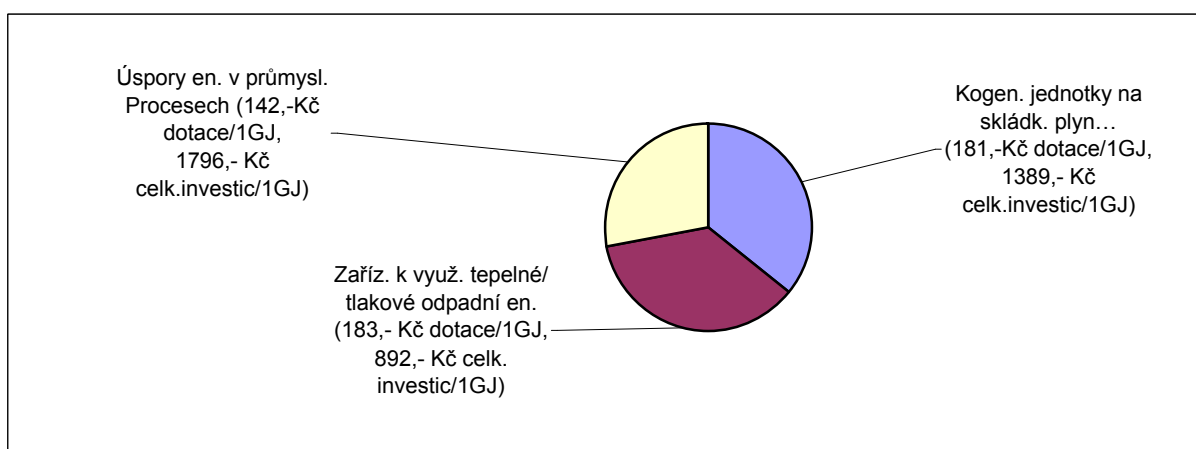
Graf č. 7 – Investiční náklady podpořených projektů s přímými úsporami energie (tis. Kč)

Graf č. 8 – Dotace na podpořené projekty s přímými úsporami energie (tis. Kč)

Graf č. 9 – Úspory energie u projektů s přímými úsporami energie (GJ)

Graf č. 10 – Finanční náročnost u projektů s přímými úsporami energie (Kč/GJ)

Komentář ke grafům č. 6 - 10:

Grafy zobrazují vyhodnocení akcí s přímými úsporami energie. Je z nich patrné, že největší část dotací programu EFEKT 2009 byla vložena do podpory s nepřímými úsporami energie (92%).

Vzhledem k nízkému rozpočtu Programu EFEKT 2009 bylo podpořeno jen 10 projektů s přímou úsporou energie. Přesto tyto projekty přinesly relativně dobrou přímou úsporou energie ve výši téměř 58 tis. GJ (viz tabulka č. 3)

Přesto, že počet podpořených žádostí s přímou úsporou energie tvořil pouhých 8 % ze všech podpořených, tyto projekty přinesly celkové investice ve výši téměř 59 miliónů Kč (64% všech celkových investic do podpořených projektů), na což bylo použito 10, 4 miliónů Kč (36 %) z finančních prostředků Programu EFEKT 2009.

Tzv. investiční projekty, tedy projekty s přímou úsporou energie, jsou pochopitelně finančně dost náročné. S omezeným rozpočtem programu je možné podpořit pouze několik těchto projektů ročně, proto nejsou přímé úspory energie nijak zásadní. Nicméně z grafu č. 10 je patrné, že např. úspory ve výrobních průmyslových procesech přinášejí úspory GJ/rok za relativně nízkého dotačního příspěví z programu a zároveň přinášejí relativně velkou vlastní investici příjemce dotace.

1. Oblast výroba energie z OZE

V této oblasti bylo podpořeno:

- **1 projekt Kogenerační jednotky s pístovým motorem na skládkový plyn a plyn z biologicky rozložitelných komunálních odpadů.** Plánovaná roční výroba energie činí 8.280 GJ, tedy 2.300 v MWh.
- **8 projektů na zařízení k využití tepelné nebo tlakové odpadní energie.** Využitím odpadního tepla se sníží výkon topného zdroje a takto získaná roční úspora energie činí 45.947 GJ, což odpovídá asi 12.700 MWh.

2. Oblast úspory energie

V této oblasti bylo podpořeno:

- **1 projekt na úspory energie ve výrobních průmyslových procesech.** Realizací projektu dojde k roční úspoře energie ve výši 3,510 GJ.

3. Oblast energetický management

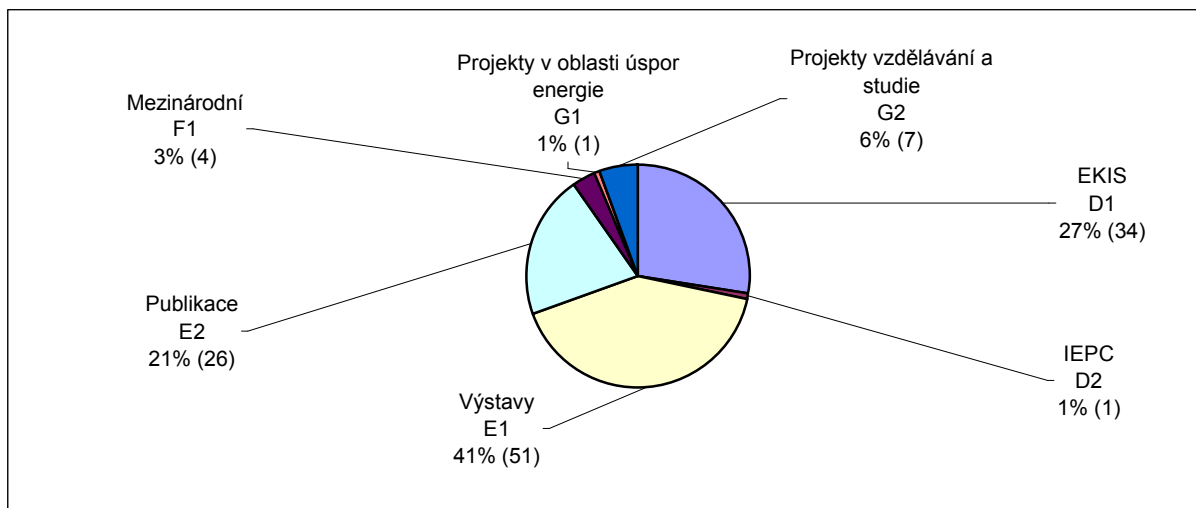
V této oblasti nebyl podpořen žádný projekt, neboť v jediné aktivitě v této oblasti, tedy v aktivitě příprava projektů financovaných z úspor (EPC) žádná podaná žádost nevyhověla požadavkům.

B) Vyhodnocení akcí s nepřímými úsporami energie

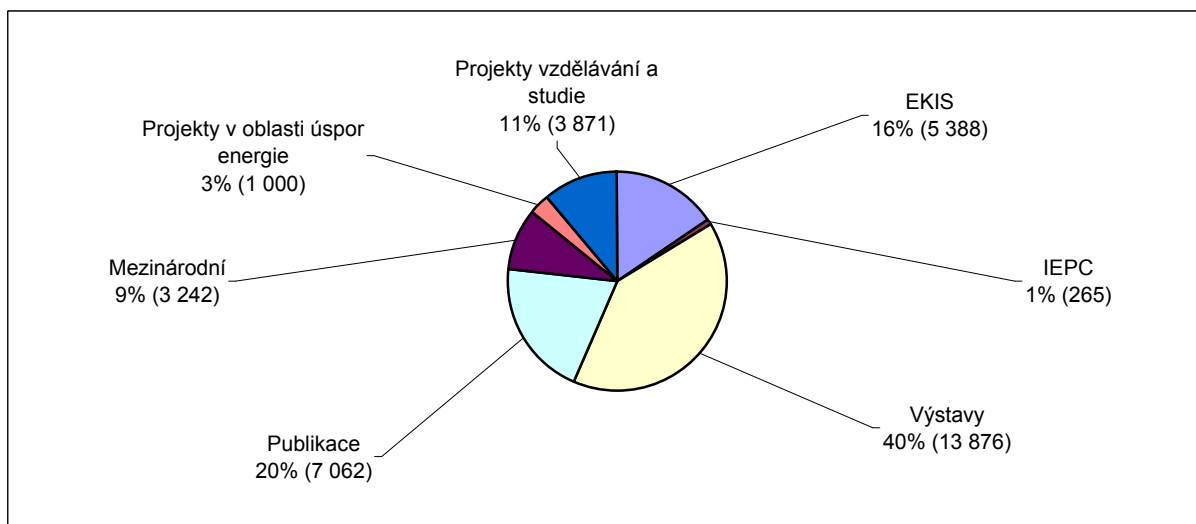
Dotace ve výši 18.600.000,- Kč byla poskytnuta na 124 akcí s celkovými investičními náklady 34.704.000,- Kč.

Podporovaná aktivita	Počet podpořených projektů	Celkové náklady u podpořených projektů	Přiznaná dotace
		(tis. Kč.)	(tis. Kč.)
Energetické poradenství	35	5 653	5 653
Propagace	77	20 938	9 559
Mezinárodní projekty	4	3 242	500
Specifické a pilotní projekty	8	4 871	2 888
Celkem	124	34 704	18 600

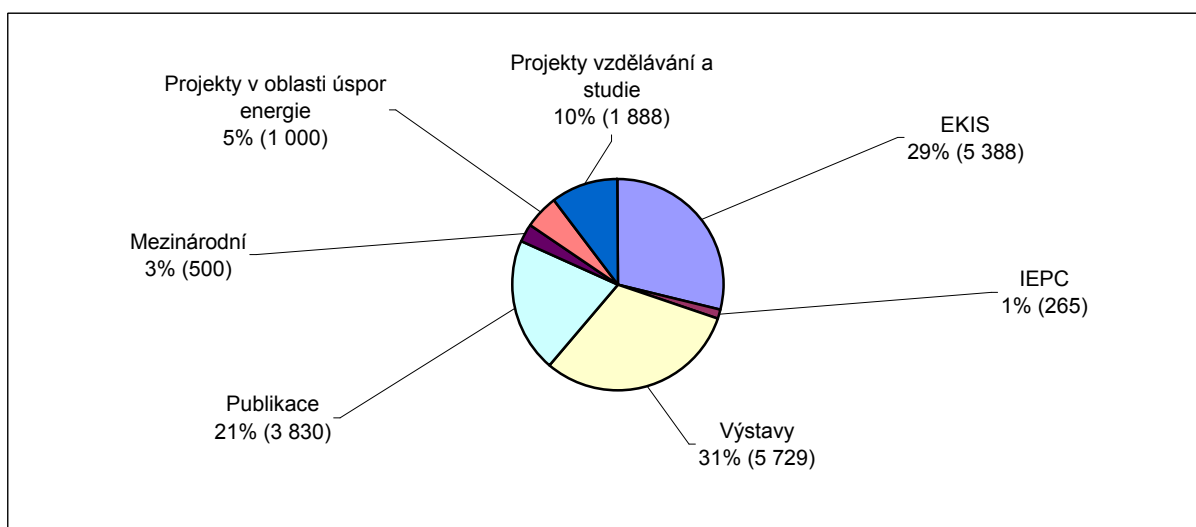
Tab. č. 4 - Vyhodnocení projektů s nepřímými úsporami energie podle aktivit

Graf č. 11 – Počet podpořených projektů s nepřímými úsporami energie (%)

Graf č. 12 – Investiční náklady podpořených projektů s nepřímými úsporami energie (tis. Kč)

Graf č. 13 – Dotace na podpořené projekty s nepřímými úsporami energie (tis. Kč)

Komentář ke grafům č. 11 - 13

Největší část dotací programu EFEKT 2009 (64%) byla vložena právě do podpory těchto neinvestičních projektů s nepřímou úsporou energie (*graf č. 8*).

Grafy č.11 – 13 zobrazují vyhodnocení akcí s nepřímými úsporami energie. Je z nich patrné, že početně byly nejčastěji podpořeny aktivity v oblasti poradenství a propagace. Totéž platí také pro výši dotační podpory.

Podpořené projekty v oblasti propagace přinesly celkové investice ve výši 21 miliónů Kč, procentuálně přinesly nejvyšší vlastní investice žadatele projekty v oblasti mezinárodní spolupráce.

1. Oblast energetické poradenství

Do systému bezplatného energetického poradenství prostřednictvím on-line poradny jsou zapojeni všichni poradci prostřednictvím webového portálu MPO www.mpo-efekt.cz. Nejčastěji dotazy směřovaly do oblasti rekonstrukce otopné soustavy objektu a zateplování objektů. Celkem bylo zodpovězeno přes 6,6 tisíce dotazů (5,3 tisíce osobně, 1,3 tisíce prostřednictvím on-line poradny).

- **Energetické konzultační a informační středisko (dále jen EKIS)**

Významnou součástí Programu EFEKT 2009 byla jako každoročně oblast podpory bezplatného energetického poradenství pro veřejnost. Byla podporována poradenská síť Energetických konzultačních a informačních středisek, která se každoročně aktualizuje. **Statut EKIS pro rok 2009 byl přiznán 34 subjektům s ohledem na rozložení poradenské sítě v rámci celé ČR. Celkový počet odborných poradců byl 147.**

- **Internetové energetická poradenská centrála (IEPC)**

Nově zřízená poradenská centrála nejen poskytuje poradenské služby formou on-line poradny, jako EKIS, ale má také za úkol supervidovat kvalitu odpovědí poradců EKIS ve prospěch správné informovanosti tazatelů a zachování vysokého standardu odpovědí v on-line poradně. Pro poradenskou centrálu pracuje 6 poradců.

2. Oblast vzdělávání a propagace

- **Výstava, kurz, seminář, konference v oblasti energetiky**

Bylo podpořeno celkem 51 odborných vzdělávacích a propagačních akcí. Podpořeny byly zejména akce se zaměřením na: Úspory energie v budovách (konstrukce, technologie), veřejném osvětlení, KVET, CZT, rentabilní využívání OZE, financování úsporných opatření, monitoring.

- **Publikace, příručky a informační materiály v oblasti úspor energie**

Bylo podpořeno 26 produktů. Příklady podpořených projektů: Pasivní domy 2006, Klimatologické údaje, Hospodaření teplem v průmyslu, Mapa dodavatelů tvarových biopaliv a kotlů na biomasu v ČR atd. Podpořené produkty jsou na internetových stránkách k dispozici poradenským střediskům EKIS i široké veřejnosti.

3. Oblast mezinárodní spolupráce

- **Účast v mezinárodních projektech**

Podpořeny byly 4 projekty se zaměřením na problematiku pasivních domů, podpory využívání biomasy a kvalitu štítkování spotřebičů.

4. Oblast specifických a pilotních projektů

- **Specifické a pilotní projekty**

Bylo podpořeno 11 projektů se zaměřením na především na získání kvalitních podkladů pro naplňování legislativy v oblasti energetické náročnosti budov.

Závěr

V roce 2009 byly z Programu EFEKT vyplaceny dotace v celkové výši 29.038 miliónů Kč, kterými bylo podpořeno 134 projektů v oblasti úspor energie. Tyto dotace iniciovaly uskutečnění projektů v celkové hodnotě přes 93 miliónů korun.

Za rok 2009 bylo v programu EFEKT vynaloženo 10,4 miliónů Kč na podporu akcí s přímými úsporami energie. Tato částka přinesla celkové investice za téměř 59 miliónů. Kč a znamená **celkovou roční úsporu téměř 58 tisíc GJ.**

Průměrné měrné investiční náklady na úsporu 1GJ jsou 1.359,- Kč, na kterých se státní dotace z programu EFEKT podílí 169,- Kč.

OZE mají své uplatnění jako doplňkové zdroje především tam, kde to je lokálně výhodné, kde lze využít jinak materiálově nevyužitelný odpad, a kde to bezproblémově umožňují přírodní podmínky. V případě vodních elektráren se jedná o důležitý regulační prvek elektrizační soustavy. Proto bychom při dostatečném množství finančních prostředků opět chtěli zařadit MVE do programu EFEKT, jako tomu bylo v předchozích letech, v podobě z jiných zdrojů nepodporované (malé MVE pro individuální žadatele).

Projekty EPC (financování projektů na úsporu energie je hrazeno z budoucích úspor) představují zajímavou příležitost pro střední a větší podnikatele, kterou v současnosti nenabízí žádný další dotační program. Věříme, že bude v budoucnu více využívána.

Program Efekt kromě přímých úspor přináší vysokou přidanou hodnotu ovlivňováním veřejnosti ve zdravém přístupu k úsporám energie v denním životě.

Publikace a příručky pro veřejnost, zpracované s podporou státní dotace, jsou mj. volně přístupné na webovém portálu ministerstva www.mpo-efekt.cz.

Semináře pořádané s přispěním státní dotace jsou hojně navštěvované a podle své náplně přinášejí nové informace jak veřejnosti, tak odborníkům.

Mimořádné oblibě se těší bezplatné energetické poradenství, tzv. EKIS. Kterýkoli zájemce o radu v oblasti úspor energie může kontaktovat poradenská střediska po celé České republice osobně, nebo může využít spolehlivé on-line poradny na webu ministerstva. Energetičtí poradci jsou schopni fundovaně odpovědět na otázky z oblasti energetiky. V roce 2009 bylo zpracováno cca 6,6 tisíce bezplatných konzultací pro veřejnost, což je o 2,1 tisíce více, než tomu bylo v roce minulém. Věříme, že tato čísla budou v dalších letech stále vyšší.

Webový portál MPO na propagaci programu EFEKT s on-line energetickou poradnou za posledních 12 měsíců přivítal přes 170 tisíc virtuálních návštěvníků.

Význam programu EFEKT spatřujeme především v podpoře přímých úspor energie a v informační, poradenské, osvětové a vzdělávací činnosti. Z těchto důvodů se v příštím období bude program EFEKT především orientovat na výše uvedené aktivity.

Pokud by tento státní program disponoval větším finančním objemem, mohli bychom se více věnovat také podpoře úspor energie a podpoře výroby energie z OZE. Lze se sice domnívat, že pro zvýšení energetické nezávislosti ČR není masivní podpora OZE tou nejefektivnější cestou, i když zde má své místo. Je to však cesta, která může napomoci k plnění závazků České republiky vůči EU v oblasti ochrany ovzduší.